

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vanhusneuvoston lausunto palvelustrategiasta

VANHNEU 25.04.2023 § 36
639/00.01.02.06/2023

Hyvinvointialueen tulevaisuuslautakunta on kokouksessaan 12.4.2023 § 41 päättänyt käynnistää liitteenä olevasta palvelustrategialuonnoksesta lausuntokierroksen, joka kestää 2.5.2023 saakka. Lausuntokierros on kaikille avoin ja lausuntopyyntö on julkaistu hyvinvointialueen verkkosivulla. Lausuntopyyntö on lähetetty erikseen alueen kunnille ja hyvinvointialueen toimielimille. Alueen asukkaille ja henkilöstölle on avattu omat kohdennetut kyselynsä.

Tausta ja valmistelun eteneminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 11 § edellyttää hyvinvointialueen laativan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa. Palvelustrategiassa hyvinvointialueen tulee päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet. Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.

Palvelustrategian hyväksyminen tulee olemaan hyvinvointialueen tärkein päätös, jolla määritetään kokonaisuutena, miten palvelut jatkossa toteutetaan ja mihin suuntaan niitä alueella kehitetään. Päätöksellä on vaikutusta palvelujen saatavuuteen, saavutettavuuteen, henkilöstöön, talouteen ja investointien suuntaamiseen. Palvelustrategia on muutosohjelma hyvinvointialuestrategian tavoitteiden toteuttamiseksi resurssit (henkilöstö ja talous) huomioiden.

Palvelustrategian valmistelu on edennyt tulevaisuuslautakunnan 13.12.2022 asettamien askelmerkkien mukaisesti. Palvelustrategian valmistelussa on hyödynnetty laajasti mm. Kohti hyvinvointialuetta -kiertueella alueen asukkailta saatuja palautteita ja asukaskyselyn tuloksia, henkilöstön näkemyksiä strategisten tavoitteiden toteuttamisesta, hanketyössä tehtyjä selvityksiä ja havaintoja sekä laajaa tietopohjaa mm. palvelutarpeista ja henkilöstön saatavuudesta.

Palvelustrategiavalmistelun runkona toiminutta palvelukonseptia on käsitelty kattavasti mm. henkilöstöinfossa ja vaikuttamistoimielimissä ja siten kerätty palautetta ja havaintoja jo varhaisessa vaiheessa valmistelun aikana. Jatkovalmisteluun on osallistunut projektiryhmien lisäksi kattavasti toimialueiden johtoa ja asiantuntijoita.

Palvelustrategialuonnos

Uudistumisen keskeisenä poikkileikkaavana teemana on perustason palveluiden turvaaminen ja vahvistaminen. Palvelustrategialuonnoksen mukaisesti palvelutuotantoa uudistamalla pyritään turvaamaan perustason palvelujen saatavuus, toimivat hoitoketjut ja tasapainoinen palvelutuotanto koko hyvinvointialueella, mikä on edellytys myös laajan päivystyksen keskussairaalan toiminnalle.

Palvelustrategialuonnoksessa esitetään neljä keskeistä päämäärää uudistumiselle, jotka ovat

- 1) Asiakas: Palvelujen saatavuus paranee, palveluihin pääsy on nopeampaa ja yhteydensaanti helpottuu.
- 2) Toiminta: Palvelujen vaikuttavuus, laatu ja jatkuvuus paranevat, integraatio vahvistuu ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön.

3) Talous: Toiminta on taloudellisesti kestäväällä pohjalla.

4) Henkilöstö: Hyvinvointialueella on riittävä, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.

Näiden päämäärien alle on valmisteltu yhteensä 13 tavoitetta päämääriin pääsemiseksi. Asiakirjassa esitetään lisäksi toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Palvelustrategialuonnoksen yksi keskeinen asia on toimiva ja monikanavainen asiakasohjaus. Asiakas voi ottaa yhteyttä hänelle sopivimmalla tavalla, asiakkaan tarpeet selvitetään heti ja varmistetaan, että asiakas saa tarpeensa mukaista apua ja palvelua. Lisäksi huomioidaan pitkäaikaisasiakkaat ja varmistetaan hoidon jatkuvuus.

Toinen keskeinen ajatus on, että sama palvelu voi olla tarjolla toisaalla sosiaali- ja terveysasemalla, toisaalla kotiin vietävänä palveluna, toisaalla liikkuvana palveluna sekä sähköisenä palveluna, väestön palvelutarpeen mukaisesti.

Palveluja tuotetaan eri tavoin siten, että otetaan huomioon asiakkaan tarve ja kyky käyttää erilaisia palvelumuotoja. Palveluverkko on monikanavainen, yhdenvertainen ja dynaaminen. Alueen palvelut muuttuvat, kun väestön palvelutarve muuttuu. Monikanavainen palveluverkko koostuu sähköisistä palveluista, kotiin annettavista palveluista, liikkuvista palveluista, sosiaali- ja terveysasemilla annettavista palveluista sekä keskitetysti hyvinvointialueella tai Itä-Suomen yhteistoiminta-alueella annettavista palveluista.

Hyvinvointialueen kriittinen menestystekijä on henkilöstön riittävyys. Sitä tuetaan mm. merkittävillä panostuksilla sähköisiin palveluihin, panostamalla laajan palvelun sote-asemiin ja muilla tuottavuuden lisääntymiseen tähtäävillä toimilla sekä keventämällä palvelurakennetta. Nämä keinot hillitsevät myös kustannusten kasvua, mikä yhdessä maltillisten kiinteistöinvestointitarpeiden kanssa auttaa tasapainoisen talouden saavuttamisessa.

Palvelujen saatavuutta, saavutettavuutta ja oikea-aikaisuutta pyritään luonnoksessa parantamaan usein eri keinoin, mm. vahvat laajan palvelun sote-asetat, digisotekeskus, omatoimiset sähköiset palvelut, liikkuvat palvelut, keskitetty asiakasohjaus sekä hoidon ja palvelun jatkuvuuden malli.

Jatkokäsittely

Lausuntokierroksen jälkeen palautteista laaditaan yhteenvedot ja niiden perusteella tehdään esille tulleet tarvittavat muutokset palvelustrategia-asiakirjaan. Lisäksi laaditaan vaikutusten arviointi sekä tarkennetaan mittareita ja taloudellisten vaikutusten arvioita.

Varsinainen esitys palvelustrategiasta julkaistaan tulevaisuuslautakunnan esityslistalla 19.5.2023. Tulevaisuuslautakunta käsittelee asiaa kokouksessaan 24.5.2023, aluehallitus 1.6.2023 ja aluevaltuusto 13.6.2023.

Tutustu palvelustrategian ja palveluverkkosuunnitelman luonnoksiin:
<https://www.siunsote.fi/palvelustrategia>

Ehdotus:

Merkitään tiedoksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vanhusneuvoston lausunto palvelustrategiasta ja käydään keskustelu mahdollisen oman lausunnon antamisesta.

Hyvinvointialueen vanhusneuvoston lausunto esitellään kokouksessa.

Päätös:

Hyvinvointialueen vanhusneuvoston lausuntoluonnos lähetettiin jäsenille sähköpostitse ennen kokousta.

Merkittiin tiedoksi hyvinvointialueen vanhusneuvoston lausuntoluonnos palvelustrategiasta ja päätettiin yhtyä lausuntoon.